

č.j. ZŠMŠ

Školní výchovně-vzdělávací program
pro zájmové vzdělávání školní
družiny Základní školy a mateřské
školy Měčín - p.o.

od 1. září 2007

---

zpracovala Jaroslava Kolihová

---

schválil ředitel školy

Obsah plánu:

Obecná charakteristika školní družiny

Cíle vzdělávání

Formy a obsah vzdělání

Časový plán

Materiální podmínky

Personální podmínky

Ekonomické podmínky

Bezpečnost a ochrana zdraví

Přílohy - měsíční plány u vychovatelky

Charakteristika školní družiny

Školní družina má jedno oddělení s počtem žáků 30.

Oddělení školní družiny se nachází v přízemí vlevo. Skládá se z jedné třídy, která je přepažena shrnovacími dveřmi. Ke třídě patří sklad na hry, šatna, umývárna a WC pro vychovatele. Žáci pracují v heterogenních skupinách.

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání při ZŠ a MŠ Měčín. Školní družina směřuje k prohloubení mravní výchovy žáků s důrazem na environmentální výchovu a sociální patologické jevy. Zřizovatelem je Město Měčín.

Cíle vzdělávání

Cílem školní družiny je relaxace dětí a odreagování po vyučování. Výchovně vzdělávacím cílem ve školní družině je podporovat rozvoj osobnosti dítěte, prohlubovat jeho individualitu během veškerých činností je nutné zajistit každému dítěti možnost seberealizace. Ve struktuře činností jsou zastoupeny činnosti řízené i spontánní.

Formy zájmového vzdělávání dle vyhlášky 74/2005

Zájmové vzdělávání lze uskutečňovat zejména těmito formami:

1. příležitostnou výchovnou, vzdělávací zájmovou činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání
2. pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností
3. využitím volné nabídky spontánních činností
4. možnost přípravy na vyučování

Školní družina upřednostňuje pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost.

Zájmová oblast	Příprava na vyučování
<i>Výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>
naváže a upevní si získané vědomosti z vyučování	využívat pobyt venku - vycházky, exkurze, pozorování, pokusy
rozvíjí si kombinační schopnosti	zařazovat témata k probíranému učivu a dosavadním zkušenostem a znalostem
podněcuje se, přemýšlí o věcech a jevech kolem nás	dramatická výchova - navození modelových situací - člověk a společnost, výrazové prostředky řeči, mimika, exkurze
rozvíjí si slovní zásobu, sluchovou diferenciaci, vnímání rytmu a melodie mluveného slova, správnou výslovnost	didaktické hry, dramatizace pohádek, básničky, slovní hádanky, jazykolamy, práce s dětskými časopisy, četba knih, vyprávění pohádek a povídek, přednes básní
zdokonaluje si techniku psaní a čtení	motorická zdatnost - psychomotorické hry, omalovánky, malování do sítě (správná technika psaní tužkou, perem), četba časopisů a knih
zlepšuje si orientaci v prostoru a čase	didaktické hry s čísly, kimovy hry, rébusy, křížovky
obohacuje fantazii a představy	poslech CD (pohádky), vypravování, krátké literární útvary (psaný text), didaktické hry
posiluje si aktivitu a pohotovost při práci	kombinační schopnosti, rychlost, paměť, postřeh, obratnost - soutěže, pexeso
udržuje si pozornost a soustředěnost, zlepšuje si paměť	udržení důležitých informací
rozvíjí si smysly	hry pro rozvoj smyslů, soutěže, praktická cvičení
vytváří si vztah k pohybu a sportování	pohybové hry - fyzická zdatnost
učí se orientovat ve světě techniky	práce s počítačem

Zájmová oblast	Člověk a umění	Část hudební
<i>Výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>Poznámky</i>
kultivuje si hudebnost	hudební sluch, zpěvný hlas, smysl pro rytmus, melodické a harmonické cítění, hudební paměť, představivost a fantazie	nácvik písní, didaktické hudební hry, základní hudební nauka
rozvíjí si pěvecké, instrumentální, poslechové a hudebně pohybové činnosti	vlastní zpěv písní lidových, trampských ..., rytmické doprovody, hudebně pohybové hry, tvořivé hudební hry, besedy o hudbě, návštěva výchovných koncertů	taneční krok - tanečky, tělo jako hudební nástroj, fantazie v hudebním a tanečním projevu, improvizace na hudbu, dramatická výchova - besídky pro veřejnost i rodiče
porozumí hudebně vyjadřovacím prostředkům	hudba v různých uměleckých epochách, hudební kultura česká i jiných národů, umění dneška i minulosti	poslech CD, návštěva divadelního a filmového představení (filmová hudba)

Zájmová oblast:	Člověk a umění	Část dramatická
<i>Výstupy</i>	<i>Obsah náměty</i>	<i>Poznámky</i>
učí se podporovat sebedůvěru	mít o sobě dobré mínění, uvědomit si vlastní pocity a vhodně je vyjadřovat, odměňovat kladné vlastnosti spolužáků, rozpoznávat pocity a uznávat citové projevy okolí	hry na seznámení, hry vyjadřující pocity, hry s uměním naslouchat, hry zvyšující sebevědomí, hry rozvíjející představitivost
rozvíjí své komunikační dovednosti	vyjádření myšlenek a pocitů, pozorné naslouchání, umění pozorovat, vyzkoušet si různé způsoby mimoslovní (neverbální) komunikace mezi lidmi	hry s dovedností naslouchat, hry s neverbální komunikací a představitivostí, hry na podporu spolupráce, hry vyjadřující názory dětí
učí se podporovat spolupráci ve skupině, rozlišuje problémy, které řeší samostatně, ale i ve skupině, zkouší si různé možnosti k dosažení cíle	pohybové hry tvořivé hry s využitím výtvarné výchovy stolní kooperativní hry	pozitivní cítění ve skupině, spoléhání na druhého, vzájemná důvěra a pomoc mezi dětmi rozvoj spolupráce, sdílení pocitů kresbou, malbou a hudbou hry podporující spolupráci, zkušenosti s vnímáním práce k dosažení cíle, rozvoj postoje dítěte

Zájmová oblast	Člověk a umění	Část výtvarná
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>Poznámky</i>
učí se výtvarně vyjadřovat skutečnost	vlastní prožitek, podle vyprávění, čtení, filmu, divadla	rozvoj představivosti a fantazie
	hra s barvou	vlastnosti barev, výrazové možnosti, nanášení barev
	výtvarné vyprávění	popis děje, postav, prostoru
	pozorování přírodních útvárů	výtvarné vyjádření přírodních zákonitostí (rostliny, stromy, přírodní materiál)
	zobrazování tvarů	užitkové předměty, lidské výtvořky, záznam pohybu
	proporce lidské postavy	využití tvarové a barevné nadsázky
	kresba	uhel, rudka, tužka, tuš, křída
	malba	temperové, vodové barvy, pastel
	kombinované techniky	koláž, tiskátky, přírodní materiály
	modelovací hmota	hlína, modurit, těsto, přírodní materiál
	jednoduché grafické techniky	
poznává práce dekorativní a prostorové	zjednodušení prvků a jejich řazení v tvarové a barevné kompozici	řazení přírodních prvků, otisky do plastických materiálů

seznámí se výtvarným uměním ve vztahu k prostředí	rozvíjení smyslů pro výtvarný rytmus	řazení vystřihovaných tvarů
	rytmické řešení plochy s využitím různých prvků	kombinace světlých a tmavých barev
	kompozice plochy s libovolnými prvky	geometrické prvky
	aktivní práce s ilustrací	literární výchova - ilustrátoři: Lada, Čapek, Trnka, Smetana
	různé druhy výtvarného umění	malířství, grafika, sochařství, architektura - tématické vycházky, výstavy
	kultura odívání a bydlení	besedy, výstavy
krása přírody a vztah k životnímu prostředí	pozorování přírodních jevů	

Zájmová oblast	Člověk a zdraví	
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>poznámky</i>
poučuje se o bezpečnosti při všech aktivitách a sportovních činnostech	přání a požadavky dětí se zaměřením na správný duševní a fyzický vývoj dítěte	respektování pohybové úrovně dítěte, individuality dítěte, využití všech informačních možností, vhodná motivace
prohlubuje si hygienické návyky	osobní hygieny	starší žáci - péče o pleť, vlasy, ruce, nohy - přípravky a pomůcky
poznává komunikační schopnosti a chování při různých stavech a poranění - sebeovládání, sebekontrola	zdravotní výchova, pravidla první pomoci, telefonní čísla	zdravotní kroužek ČČK
seznáme se s obsahem a využitím lékárničky	pravidla první pomoci	
má správný návyk kultury stravování, správné stravovací návyky	stravování, zdravá výživa, skladba jídelníčku, psychohygiena, pravidelný odpočinek, relaxace	pestrost stravy, dostatek vitamínů, význam dodržování pitného režimu
učí se správným návykům při podávání léků	alergie - objasnění pojmu, druhy alergie	vlastní zkušenosti dětí
zná škodlivé vlivy na lidský organizmus, možnou infekci z použitých injekčních stříkaček, sebekontrola, sebeovládání	omamné látky, kouření alkohol, zneužívání drog, prevence	školení literatura, vzdělávací programy

<p>uvědomuje si případné nebezpečí při kolektivních hrách a soutěžích, má radost ze hry, fair-play jednání, umí prohrávat, rozvíjí pohybové dovednosti, představivost, tvořivost, myšlení, improvizaci, rozhodnost, toleranci, celkovou zdatnost a kondici, upevňuje mezilidské vztahy</p> <p>rozvíjí si pohybové dovednosti, odstraňuje zábrany, strach ze zamrzlé vody, má odvahu, koordinuje pohyby</p>	<p>relaxace</p> <p>zimní sporty, hry na sněhu a se sněhem</p>	<p>lze spojit s hudbou, příběhem, textem</p> <p>bobování, klouzání, bruslení, stavění ze sněhu, vždy dbáme na dodržení bezpečnosti</p>
--	---	--

Zájmová oblast	Člověk a společnost	
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>poznámky</i>
rozvíjí si zdatnost v oblasti společenského chování	chování ve společnosti, stolování, chování v přírodě, úcta k člověku, zvířatům, chování v dopravních prostředcích, hygienické návyky	dramatická výchova - navození různých situací, návštěva divadla, kina, besedy s různým zaměřením
vytváří si vztah ke společnosti, společenským hodnotám	ochrana společného majetku a přírody, vztah k prostředí a lidskému organizmu, člověk a technika, člověk a zdroje, vliv člověka na prostředí	instruktážní fotografie zdevastovaných míst a věcí, přírodní katastrofy, besedy
utváří si kladný vztah, vztah mezi dětmi (spolužáky, kamarády)	vytváření kolektivního citění, odstranění ostychu, předcházení šikaně, posilování komunikačních dovedností, zdokonalování samostatnosti dětí, osobní bezpečí - výběr kamarádů, kontakt s deviantní osobou, setkání s alkoholem a návykovými látkami	dramatická výchova - hry, seznamovací, hry k usnadnění komunikace návštěva muzeí, výstav
posiluje si citový vztah k místu, kde žije, ke kraji, k mateřskému jazyku	poznání způsobu života předků, kulturního bohatství, dědictví a historických památek	výlety, exkurze - lidové písně
vytváří si vztah k hodnotám našich předků a seznamuje se s lidovými tradicemi		

<p>upevňuje si správný vztah k rodině</p>	<p>dobré soužití, pravidla chování (vzájemná pomoc, důvěra, úcta), složení rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, orientace v mezilidských vztazích, asertivní chování, otevřeně hovořit o pocitech, umění říct co je třeba, umět ustoupit, kompromis</p>	<p>dramatická výchova - diskuze, modelové situace</p>
<p>seznámí se se základy sexuální výchovy</p>	<p>vztahy mezi lidmi, etika dospívání, vznik života, sexuální chování, pohlavní choroby, sexuální zneužívání, linky důvěry, krizová centra, násilí ve sdělovacích prostředcích</p>	<p>Instruktažní videa, encyklopedie, atlasy, modelové situace</p>
<p>orientuje se a seznamuje se s pravidly silničního provozu</p>	<p>základy chování na silnici jako chodec, cyklista, spolujezdec v autě</p>	<p>návštěva dopravního hřiště, vybavení kola, spolupráce s dopravní policií, testy zaměřené na znalosti silničního provozu</p>
<p>naučí se hrou k přemýšlení o věcech a jevech kolem nás</p>	<p>zvládání modelových situací v oblasti člověk a společnost</p>	<p>situace zvládat na základě vlastního prožitku a zkušenosti</p>

Zájmová oblast	Člověk a příroda	
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>poznámky</i>
seznámí, prohloubí a aktivně se kontaktuje s přírodou živou a neživou	tématické vycházky exkurze	podle ročních období do lesa, na pole, na zahradu, do parku vodárna
	pokusy - uvědomění si souvislosti probíhající v ročních obdobích	sníh se mění na vodu, délka rozkladu různých odpadových materiálů
	didaktické hry - smyslové	hra hmatové, čichové, sluchové, ...
vnímá rozdílnost živočišných a rostlinných druhů vzhledem k přírodním podmínkám	atlasy, encyklopedie, videofilmy, besedy, fotografie, různý obrazový materiál, časopisy	soutěže, kvizové otázky, křížovky, doplňovačky, práce na PC
vytváří si kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí - ekologie	podněcovat přemýšlení o věcech a jevech kolem nás	negativní působení člověka na přírodu

<p>rozvíjí si představy a pojmy v oblasti přírody a lidské práce</p> <p>využívá přírody k odstranění únavy, stresu a zátěžových situací</p> <p>učí se žít s alergií a vlivem přírody na ní</p> <p>rozpozná nástrahy a nebezpečí skrytá v přírodě</p>	<p>besedy</p> <p>chování v přírodě, seznamování se s činnostmi vztahující se k práci v přírodě</p> <p>samostatně se zapojovat do práce se zvířaty a rostlinami</p> <p>klimatoterapie</p> <p>vycházky do lesa, turistika, sledování kalendáře alerg. rostlin, počasí, odborné publikace</p> <p>atlas hub a rostlin, besedy s kynologem, veterinářem, myslivcem, informační letáky od lékaře</p>	<p>pracovníci útulku, myslivci, lesníci, hasiči - ekologické katastrofy</p> <p>vycházky naučnými stezkami, návštěva informačního centra v rekreačních oblastech, besedy s lesníky, ochránci přírody</p> <p>péče o pokojové rostliny, akvária</p> <p>čerpání energie z přírody (kameny, stromy)</p> <p>léčivé vůně - eukalypt, využívání podpůrných metod - cvičení, otužování</p> <p>upozornění na jedovaté houby a rostliny, vzteklina, klíšťata</p>
--	--	---

Zájmová oblast	Člověk a práce	
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>poznámky</i>
získá si základní praktické dovednosti a návyky z různých oblastí	stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, svazování, slepování, lisování, pěstitelské práce, příprava jednoduchých pokrmů, základy práce na PC	praktické činnosti, ruční opracování dostupných a vhodných materiálů
poznává vybrané materiály a jejich vlastnosti	určování vlastností materiálů - tvar, barva, povrch, tvrdost, rozlišení přírodních a technických materiálů	práce s modelovací hmotou, papírem, textilem, kartonem, koženkou, přírodninami, ekologickým odpadem
používá při práci vhodné nástroje a pomůcky	seznámení se základními nástroji, způsob použití, umět s nimi zacházet, jejich údržba a uskladnění	práce montážní a demontážní, pěstitelské práce, činnosti spojené s domovem
vytváří si vztah k ochraně a tvorbě životního prostředí	pozitivní postoj k řešení ekologických problémů - výstavy, programy o ochraně životního prostředí, televizní zpravodajství s problematikou ekologie	průmysl a výroba ve vztahu k přírodě
utváří si kladný vztah k práci	besedy s lidmi různých profesí, vlastní pracovní úsilí, ale i pomoc ostatním, dramatická výchova - modelové situace	práce, zábava, umění, poznávání běžného života

<p>seznámí se, jak člověk pracoval dříve a nyní</p>	<p>exkurze, filmy, návštěva expozic muzea, ukázky staré řemeslné výroby</p>	<p>vánoční a velikonoční tradice</p>
<p>zjišťuje, jak je člověk na práci závislý</p>	<p>pořekadla, příprava pokrmů, sebeobslužná činnost, exkurze na pracoviště</p>	<p>příprava na budoucí povolání, spolupráce s rodiči</p>
<p>osvojí si základy bezpečnosti a hygieny práce</p>	<p>obsluha jednoduchých spotřebičů, úklid pracovních ploch, organizování a plánování pracovních postupů</p>	<p>osobní, ale i kolektivní zodpovědnost</p>

Zájmová oblast	Odpočinková činnost	
<i>výstupy</i>	<i>Obsah - náměty</i>	<i>poznámky</i>
odreaguje se muzikoterapií	poslech relaxační hudby, uvolnění svalového napětí	individualita dítěte, improvizovaný taneční projev
zklidní se a zaujme klidovou polohu	volné kreslení, četba na pokračování, vypravování	aktivity, které pomáhají vyjadřovat myšlenky a pocity
odbourá si psychické napětí	společenské hry, poslech pohádek, stavebnice	odpočinek po školní zátěži
uvolní se pomocí výtvarné projevu	kresba při hudbě	různé výtvarné techniky respektovat věk

Časový plán školní družiny

- dlouhodobý ŠVP
- krátkodobý - roční
- měsíční plány

Materiální podmínky

Školní družina má jedno oddělení.

Školní družina svým dispozičním řešením a uspořádáním školního nábytku umožňuje a iniciuje komunikaci mezi dětmi a vychovatelkou. Část oddělení je vybavena hrami na podlaze a je kryta kobercem. Pro zájmové a rukodělné činnosti je vybavena stoly a židlemi. Při uspořádání nábytku bylo přihlédnuto k bezpečnosti dětí a umožnění volného pohybu v prostoru.

ŠD družina využívá další prostory školy - tělocvičnu, průlezky, pískoviště MŠ, hřiště, knihovnu, dílny.

Ve vybavení ŠD jsou stolní hry, stůl na stolní tenis, stavebnice, pomůcky k námětovým hrám, výtvarné prostředky, dětské časopisy, knihy. ŠD družina je vybavena televizorem, videem a rádiem.

Personální podmínky

Ve školní družině pracuje jedna kvalifikovaná vychovatelka na zkrácený úvazek 0,82.

Profesionální růst je zajišťován formou DVPP výběrem z nabídky témat z nabídky Krajského centra vzdělávání a jazykové školy Plzeň a zapojením do SIPVZ.

Povinností vychovatelky je samostudium a sledování odborných publikací.

Ekonomické podmínky

Rozpočet na ŠD je součástí ročního rozpočtu ZŠ a MŠ Měčín - p.o.

Za pobyt přihlášeného žáka ve ŠD se vybírá úplata, kterou stanovuje vnitřní směrnici ředitel ZŠ a MŠ Měčín - p.o.

Na základě vyhlášky 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání § 11 odstavce 3 může žadatel podat žádost o zproštění od úplaty za školní družinu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost se řídí směrnicí ředitele školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí ZŠ a MŠ Měčín č.j. ZŠMŠ 536/2006 platné od 1. 9. 2006 a vnitřním řádem školní družiny, který je součástí organizačního řádu ZŠ a MŠ Měčín - p.o., popřípadě dle § 10 vyhlášky 74/2005. Za bezpečnost účastníků ve školní družině zodpovídají pedagogičtí pracovníci družiny, a to od příchodu účastníka až do odchodu účastníka z družiny. Utrpí-li účastník ve školní družině nebo při akcích organizovaných družinou jakékoliv zranění, okamžitě to ohlásí vychovatelce, která s dětmi pracuje nebo zajišťuje dozor, Oddělení školní družiny se naplňují do počtu 30 účastníků. Jsou řádně poučeni o bezpečném chování v době přítomnosti v ŠD. Rodiče nebo zákonní zástupci sdělí na přihlášce rozsah docházky a způsob odchodu účastníka ze školní družiny.